

Til Folketingets Sundheds- og forebyggelsesudvalg

København, 30/5-2013

Vedr. behandlingen af B116 om klassificeringen af transkønnede

LGBT Danmark ønsker at præcisere vores holdning til spørgsmålet om klassificeringen af transkønnede.

Landsforeningen bemærker, at beslutningsforslag B116 indeholder to hovedpunkter

1. Et forslag om at fjerne transkøn fra listen over psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser
2. Et forslag om at afskaffe den obligatoriske udredning for transkønnethed forud for behandling

LGBT Danmark forstår på debatten, at de politiske ordførere er enige om at transkøn ikke skal klassificeres som en psykisk lidelse eller adfærdsmæssig forstyrrelse, hvorimod landsforeningen forstår, at der er uenighed om hvorvidt der skal foretages en udredning for transkønnethed.

Landsforeningen ønsker at præcisere, at der er tale om to uafhængige spørgsmål og vil i det følgende behandle dem individuelt.

Forslaget om at fjerne transkøn fra listen over psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser

Som det fremgår af landsforeningens politik til forbedring af transkønnedes vilkår og af beslutningsforslaget er transkøn ikke i sig selv en medicinsk eller psykiatrisk lidelse. Thomas Hammarberg udtalte i 2009, at det hverken ud fra et menneskeretligt eller sundhedsfagligt perspektiv er nødvendigt at give transkønnede en psykiatrisk diagnose forud for behandling. Ud fra et ligebehandlingsperspektiv er der tale om at en gruppe af mennesker kategoriseres som psykisk syge eller havende en adfærdsmæssig forstyrrelse forud for en behandling, som andre grupper tilbydes uden en lignende kategorisering.

Forslaget om at fjerne transkøn fra listen over psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser er således et forslag, der tilgodeser menneskerettighederne, som de er udledt i Yogyakarta-principperne og bringer diskrimination i sundhedsvæsenet til ophør.

At fjerne transkøn fra listen over psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser og tilbyde transkønnede behandling ud fra de samme koder som anvendes ved tilsvarende behandlinger hos personer, der ikke er transkønnede forhindrer ikke i sig selv at der kan foretages lægelige undersøgelser forud for de ønskede behandlinger. Det er jo også tilfældet, når personer, der ikke er transkønnede opsøger tilsvarende behandlinger.

Ud fra et fagligt synspunkt spænder transkønnedes helbredsbehov imidlertid vidt lige fra behandlinger, såsom stemmetræning, der er fuldstændigt reversibel over hormonbehandling, der er delvist reversibel, til genitalkirurgi, der ikke er reversibel. Landsforeningen finder det, i overensstemmelse med anbefalingerne i Standards of Care, hensigtsmæssigt at transkønnede har været i behandling med kønshormoner i en periode forud for genitalkirurgi, der gør personen afhængig af fortsat hormonbehandling, hvorimod et sådant krav ikke er relevant forud for fx stemmetræning.

I lyset af, at der er tale om så bredt et spektrum af behandlinger finder vi det hensigtsmæssigt at behandlinger tilbydes ud fra eksisterende enkeltdiagnoser frem for ud fra en samlet diagnose. Samtidig undgår man derved at gøre transkøn i sig selv til en medicinsk eller psykiatrisk lidelse i overensstemmelse med intentionen, og man anerkender den behandlingssøgende som en person af et givet køn hvis krop på et eller flere punkter ikke harmonerer hermed.

LGBT Danmark er enig i at transkøn ikke bør betegnes som en psykisk lidelse eller en adfærdsmæssig forstyrrelse og opfordrer til at Danmark bringer en sådan klassificering til ophør. Det bør ikke vente til 2015 eller gøres afhængigt af den internationale proces.

Forslaget om at afskaffe udredningen for transkøn forud for behandling

I beslutningsforslag B116 fremgår desuden, at der ikke skal foretages en psykiatrisk udredning eller diagnosticering for transkønnethed som forudsætning for behandling. Som det tidligere er fremført anfører menneskerettighedseksperter, at den enkelte bør kunne definere og få anerkendt sin kønsidentitet, og sundhedsministeren har udtalt, at det udelukkende er den enkelte selv, der kan tage stilling til sin kønsidentitet herunder hvordan personen forholder sig til sin krop. Kønsidentiteten er altså subjektiv.

For nuværende er det således, at Sexologisk Klinik varetager observation af transkønnede forud for behandling. Klinikken har bl.a. udtalt, at forhold såsom om transkønnede står op eller sidder ned, når de tisser, påklædningen og deres seksualitet indgår i vurderingen. Klinikken har imidlertid aldrig fremlagt evidens for at nogen af deres undersøgelser har klinisk relevans. På mødet i Fællessalen 21. maj 2013 bekræftede overlæge Anna-Maria Giraldi, at der ikke er evidens for at forløbet i det hele taget har indflydelse på om transkønnede oplever tilfredshed med behandlingen efterfølgende.

Modsat fremgår det af tidligere indsendte materialer at et stort antal transkønnede oplever at rammerne i forløbene forhindrer fri og ærlig refleksion over deres livssituation og køn. Adskillige undersøgelser heriblandt levevilkårsundersøgelsen Lige eller ulige? – Homoseksuelle, biseksuelle og transpersoners levevilkår melder om høje andele af selvmordsforsøg i blandt transkønnede.

Landsforeningen finder det ikke fagligt forsvarligt at gennemføre en udredning, hvorom der ikke findes klinisk evidens for at den gavner nogen, når det er dokumenteret, at den reducerer ansøgnernes mulighed for at reflektere over sin situation og sandsynliggjort, at den kan koste menneskeliv.

LGBT Danmark ønsker jf. vores politik til forbedring af transkønnedes vilkår pkt. 6.2 at kønskorrigerende behandling tilbydes på baggrund af informeret samtykke.

Eftersom det kun er den enkelte selv, der kan afgøre sin egen kønsidentitet herunder hvordan personen ønsker at forholde sig til sin krop er det ikke muligt for andre at diagnosticere transkøn. Derimod kan der, i lighed med hvad der er tilfældet for øvrige behandlinger i sundhedsvæsenet, foretages en undersøgelse for om personen kan afgive informeret samtykke såfremt den behandlende læge finder anledning til tvivl herom.

Med venlig hilsen

Vibe Grevsen
talsperson for transpolitik